

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio III. Utrùm intellectus creatus possit naturaliter elicere Visionem
Beatam ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

Et D. Aug. lib. 1. Confess. cap. 1. Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te; ergo &c.

64. Probatur secundò ex P. Herice cit. quia evidenter constat Deum in nobis multa supernaturalia; id est, quæ superant naturæ vires, efficere posse; siquidem ejus Omnipotentia non est alligata legibus naturæ; & probabile est in Visione Dei in particulari nullam esse repugnantiam, ut ex dictis constat; ergo magna cum probabilitate ex duplici hæc præmissa inferimus, possibilem esse Visionem Dei in se. Confirmatur, quia supposita revelatione, potest Mysterium Trinitatis probabiliter cognosci lumine naturali, prout infra dicemus. Tract. 3. d. 1. à num. 236. ergo etiam sic poterit probabiliter suaderi possibilitas Visionis beatæ.

SECTIO III.

Virum intellectus creatus possit naturaliter elicere visionem beatam, & Deum videre?

65. **A**DVERTES, quæstionem posse procedere de intellectu creato, aut in corpore mortali: aut in animâ separata: aut in Angelo. Et quidem de intellectu in hoc mortali corpore videtur res sine controversia: cum enim prout sic solum intuitivè cognoscat, quæ prius intuitivè percipiuntur à sensibus corporeis, non potest res à corpore simpliciter abstractas intueri, nedum maximè supernaturales, qualis est Deus. De anima separata, & Angelo aliqua inesse potest dubitandi occasio; siquidem cum naturali lumine notum sit, animam separatam se ipsam, & alias animas: similiterque Angelum se ipsum, & alios Angelos intuitivè cernere posse, naturali ratione non videtur satis constare, quid impedimento sit, cur etiam non valeant Deum intueri. Ut igitur veritas pateat per sequentes conclusiones est expedienda: unde sit:

66. Conclusio 1. Intellectus noster in hoc mortali corpore non potest naturaliter Deum videre intuitivè. Est de fide contra quosdam Philosophos, de quibus D. Nazian. orat. 42. quæ est 2. post Pascha, asserentes Deum in hac vita videri, imò & comprehendendi ab intellectu creato. Hos ex Schola Platonis fuisse, testatur Nicetas, & Pselus, eorumque Ducem Eunomium extitisse, cui eundem errorem tribuit D. Chrysost. hom. 5. de Incomprehensib. Natur. Dei, eosque vocavit Anomæos, id est, sine regula, & æqualitate, eoquod Dei Filium inæqualem esse Patri docebant. Hi autem se jactabant in hac vita Deum comprehendisse; eosque postea sequuti sunt in Germania hæretici quidam dicti Beguardi, & Beguina, ut refertur in Clement. Ad nostrum, de Hæreticis. Inter quorum errores quartus in ordine erat in hunc modum. Homo in hac vita consequi potest beatitudinem, quam Sancti habent in alia. Et quintus. Quod qualibet intellectualis natura in se ipsa naturaliter est beata; quodq; anima non indiget lumine gloriæ ipsam elevante ad Deum videndum, & eò beatè fruendum. Ut videre est apud P. Vasq. 1. part. d. 41. cap. 1. P. Valent. tom. 1. d. 1. quæst. 12. punct. 3. P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 8. num. 1. & alios. Nostraigitur conclusio:

67. Probatur primò ex sacra Scriptura Joan. 1. & 1. Joan. 4. ibi: Deum nemo vidit unquam. Et 1. Tim. 6. Qui lucem habitat inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Et Matt. 11. Nemo

Tom. 1.

novit Filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare. Et 1. Cor. 2. Nec oculus vidit, nec auris audivit, neque in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus diligentibus se. Et Joan. 14. Qui diligit me, manifestabo ei me ipsum. Et Psalm. 83. Gratiam & gloriam dabit Dominus. Quæ loca, & alia plura exponunt Sancti Patres, & ceteri Expositores de homine in hac vita mortali dicentes, non posse prout sic Deum naturaliter videre, posse tamen in altera vita supernaturaliter à Deo elevatum, ut referunt P. Soar. P. Vasq. P. Valent. cit. & P. Sal. 1. 2. tract. 2. d. 3. sect. 1.

68. Probatur secundò autoritate Ecclesiæ, & Concil. Viennens. sub Clement. V. & refertur in Clement. Ad nostrum, de Hæreticis, ubi de fide definitur hæc veritas contra citatos errores Beguardorum, & Beguinarum. Idem docent D. Chrysost. hom. 3. de Incomprehensib. natur. Dei. Et in Joan. hom. 14. D. Epiphani. heres. 70. D. Ambr. in Luc. lib. 1. cap. 1. & serm. 8. in psal. 118. D. Nazian. tract. de fide, sub fin. D. Aug. epist. 112. & lib. 11. de Civ. cap. 9. & lib. 12. cap. 9. & alii.

69. Probatur tertio rationibus: Prima, quia, ut supra diximus num. 65. dum sumus in hoc mortali corpore, ea solum intuitivè cognoscimus, quæ vel cadunt in cognitionem sensuum similiter intuitivam, juxta effatum in Philosophia receptum: Nihil est in intellectu, quin prius fuerit in sensu. Vel sunt actus nostri interni, quos per experientiam in nobis cognoscimus; sed Deus clarè & intuitivè cognitus, neque in sensum cadit, cum sit objectum maximè spirituale; hoc autem à sensibus non percipitur, imò neque percipi potest, ut ex alibi dictis constat, & ex infra dicendis constabit: neque experientiæ humanæ subditur, ut patet; ergo &c.

70. Secunda, quia intellectus creatus ob infinitam distantiam, quam habet à Deo, fortitur virtutem incompletam, & insufficientem ad eliciendam visionem intuitivam Dei; ergo illam naturaliter elicere nequit; præsertim quamdiu sumus in hoc mortali corpore. Confirmatur primò ex illo principio: Modus cognoscendi sequitur modum essendi: quod idem valet, ac si dicas, quodlibet cognoscens rationale nequit naturaliter cognoscere, saltem intuitivè, & quidditivè, nisi illud cognoscibile, quod in ratione immaterialitatis, & spiritualitatis habet eundem modum essendi cum illo; sed Deus habet modum essendi longè diversum à modo essendi cujuslibet naturæ rationalis creatæ; siquidem est ens simplicissimum liberum ab omni compositione, sive physica, sive metaphysica; ergo omnis creatura rationis capax est naturaliter insufficientis ad Deum clarè videndum. Secundò, quia neque anima separata, neque Angelus possunt naturaliter Deum intuitivè videre, ut infra dicemus; ergo à fortiori quamdiu est in hoc mortali corpore. Pro damnato errore:

71. Oppones. Inter objectum, & potentiam non requiritur proportio in modo essendi, & abstractione à materia; siquidem intellectus creatus cognoscit substantiam; & Intellectus divinus cognoscit accidens corporeum; & tamen neque hic est accidens corporeum; neque ille est substantia; ergo licet intellectus creatus non habeat proportionem cum Deo in modo essendi, poterit illum intuitivè cognoscere naturaliter. Respondeo negando antecedens; ad probationem dicimus omnem potentiam creatam habere convenientiam cum suo objecto creato, etiâ substantiali, in modo essendi, non tam ratione sui, quam suppositi, cui

B 2

inest

ineſt; ſiquidem habent modum eſſendi compoſitum ſive phyſicè, ſive metaphyſicè, quæ compoſitiones in Deo non dantur. Deindè Intellectus divinus non requirit eam proportionem cum objecto inferiori, quia modo eminentiori, & omninò independenti habet virtutem illud attingendi.

72. Oppones 2. Si cognoscens habens inferiorem modum eſſendi, non poſſet attingere objectum ſuperius, ſequeretur, neque Angelum inferiorem poſſe intuitivè cognoscere ſuperiorem; neque conjunctum ex intellectu creato, & lumine gloriæ habere connaturalem vim ad Deum intuitivè videndum; ſiquidem tale conjunctum, cum non ſit actus purus, ſicut eſt Deus, non habet eundem modum eſſendi cum Deo; ſed neutrum eſt dicendum; ergo &c. Reſpondeo negando utramque ſequelam: ad primam enim dicimus omnes Angelos habere eundem modum eſſendi, in quo conveniunt, tum ratione immaterialitatis: tum etiam ratione compoſitionis metaphyſicæ. Ad ſecundam dicimus conjunctum illud habere connaturalem vim ad videndum Deum in virtute principalis agentis, qui eſt ipſe Deus; quando autem dicitur, modum cognoscendi ſequi modum eſſendi, debet intelligi, ita ut vel cognoscens ut quod, vel principale agens ipſius cognitionis, ſequatur modum eſſendi objecti cogniti, & ita ſequitur in propoſito eventum, ut patet.

73. Oppones 3. Excellencia objecti cognoscendi nequit eſſe ratio, ob quam à potentia cognosci nequeat, niſi fortè per accidens; ſic enim lux Solis, quò eſt perfectior, eò eſt viſibilior, licet per accidens à noctuà non videatur, quatenus efficacia, ſive intentio talis lucis corrumpit organum ſenſus; ſed Deus, licet ſit objectum excellentiſſimū, nequit habere prædictum impedimentum, ne cognoscatur; ſiquidem intellectus, utpote ſpiritalis, eſt incapax talis læſionis; ergo poſſe ab illo intuitivè cognosci.

74. Reſpondeo negando majorem: poſſe enim ratio formalis objecti adequati eſſe ad eò excellens in aliquo particulari objecto, ut non dentur in potentia vires ſufficientes ad ipſum naturaliter cognoscendum, tum propter defectum ex parte ipſius potentie, tum propter exceſſum ex parte objecti. Ad exemplum de noctuà datur diſparitas, quatenus noctua ſolū per accidens non videt Solem, quem tamen videre poſſet, ſi non læderetur: at verò intellectus, remoto quovis impedimento, adhuc Deum intueri nequit, propter diverſum eſſendi modum, ut ſupra diximus.

75. Conclusio 2. Neque anima rationalis, etiam in ſtatu ſeparationis accepta; neque Angelus, aut quævis alia ſubſtantia ſeparata à Deo de facto producta, poſſe naturaliter Deum intueri. Ita omnes Doctores Catholici; licet in oppoſitum afferri ſoleat Major. in 4. diſt. 49. quaſt. 4. & ſimiliter Durand. etiam in 4. diſt. 49. quaſt. 2. num. 24. qui cum hæreticis numeratur à Soto in 4. diſt. 49. quaſt. 2. art. 4. P. Valent. 1. part. quaſt. 12. punct. 3. §. Porro. P. Vaſq. 1. part. d. 41. cap. 2. num. 8. Zumel. quaſt. 2. & conſeſ. 1. Bannez. art. 5. dub. 3. & Trigoſ. 1. part. quaſt. 7. art. 1. dub. 4. apud P. Faſol. 1. part. quaſt. 12. art. 4. num. 2. qui immeritò id factum dicit, eumq; defendi à P. Molin. 1. part. quaſt. 12. art. 5. d. 1. §. Illud. ut ſtatim videbimus; nam Major loco cit. ſolū intendit probare, lumen gloriæ requiri ut diſpoſitionem ad recipiendam Viſionem Dei, non autem ad illam eliciendam, neque oppoſitum definiri in Clement. Ad noſtrum. de Hæreticis. Ex

hoc autem non poſſe rectè colligi, hunc Authorem concedere ſubſtantiam de facto, quæ naturaliter poſſit Deum intueri; ſiquidem adhuc ei non concedit principium ſufficientis in ratione recipientis, ad quod requirit lumen gloriæ, ut ipſum legenti conſtabit.

76. Similiter Durand. loco cit. licet aſſeruerit animam noſtram pro ſtatu hujus vitæ non poſſe Deum intueri, quia prout ſic nihil, niſi ex imaginatis, & ſenſatis intelligit, ex quo loco Doctores citati inferunt, in ſententia Durandi poſſe animam ſeparatam, aut Angelum naturaliter Deum videre, quia careret illo impedimento alligationis ad imaginatam, & ſenſatam, in quo videtur aliquid docere contra definitum in Clement. Ad noſtrum. citat. Nihilominus cum hic Author loco cit. aſſignet aliud impedimentum commune animæ ſeparatæ, & Angelo, quatenus ſcilicet docet, intellectum creatum in hoc rerum ordine non poſſe Deum cognoscere, niſi ex creaturis, quod quidem impedimentum in anima ſeparata, & Angelo perſiſtit, nec aliter, quàm ſupernaturali Dei potentia tolli poſſe, non poſſumus ex illius doctrina cum fundamento colligere, poſſe animam ſeparatam, aut Angelum omninò naturaliter Deum videre, quod in particulari advertit P. Molin. cit. & P. Gil. tom. 2. tr. 3. cap. 5. n. 3. Rectius pro illà ſententiā citari poſſet Baſſol. in 4. diſt. 49. quaſt. 5. art. 2. Ubi approbat opinionem aſſerentem, præſentato objecto beatico intellectui creato, poſſe hunc eliceré viſionem cum ſolo generali Dei conſurſu abſque habitu, aut elevatione ſupernaturali.

77. Probatur tamen prima pars conſuſionis ex Clement. Ad noſtrum. de Hæreticis. Ubi damnantur errores Beguardorum, & Beguinarum, quos ſupra retulimus, diximusque eorum quintum in ordine eſſe, quod qualibet intellectuālis natura in ſe ipſa eſt beata, quodque anima non indiget lumine gloriæ ipſam elevante ad Deum videndum & eo beatè fruendum; quæ propoſitio cum abſolute, & ſine reſtrictione damnetur, de anima in quolibet ſtatu, etiam ſeparationis, intelligenda eſt; ergo &c.

78. Probatur ſecunda pars circa Angelos, cæterasque ſubſtantias ſeparatas. Primò, ex prædicta Clement. Ad noſtrum, quæ etiam de Angelis videtur intelligenda, quatenus abſolute, & ſimpliciter damnat propoſitionem aſſerentem, quamlibet intellectuālem naturam in ſe ipſa naturaliter eſſe beatam, nempe videndo Deum, ut hæretici, contra quos edita fuit definitio illa, impiè credebant; ergo &c.

79. Secundò, ex pluribus testimoniis ſacræ Paginæ, in quibus Viſio beata univerſaliter negatur omni creaturæ, ut ad Coloff. 1. Qui eſt imago Dei inviſibilis. Et 1. ad Tim. 1. Regiſaculorum immortalis, & inviſibilis. Et cap. 6. Qui lucem habitat inaccessibilem. Et Plal. 17. Poſuit tenebras latibulum ſuum: & alibi, ut ſupra vidimus n. 67. quæ loca, cum abſolute loquantur, nō ſunt ad ſolos homines reſtringenda, ſed univerſaliter intelligenda de inviſibilitate reſpectu omnis ſubſtantie create, etiā Angelicę ut exponunt Patres cit. apud P. Sal. cit. & P. Gil. cit. cap. 6. ergo &c.

80. Tertiò ex locis Scripturæ, quibus vita æterna, & beatitudo dicitur gratia, ſive dari ex gratia, nam vita æterna, & beatitudo important formaliter ſaltem inadæquatè viſionem Dei intuitivam; atqui illa non comparatur ſolis naturæ viribus, ſed Dei dono, ut habetur ad Rom. 6. Suspendium peccati mors, gratia autem Dei vita æterna. Et Plal. 83. Gratiam & gloriam dabit Dominus. Quæ loca intelligenda

genda sunt universaliter, etiam respectu Angelorum ex D. Aug. lib. 12. de Civit. cap. 9. asserente quando in Scripturâ significatur, charitatem, gratiam, & gloriam esse dona supernaturalia, æquæ id intelligendum respectu hominum, & Angelorum; ergo idem dicendum est de Visione Dei intuitiva.

81. Quartò ex autoritate Sanctorum Patrum, D. Ambr. lib. 2. Officior. cap. 1. & lib. 2. de preparat. ad Missam, fin. D. Aug. contr. Julian. cap. 3. & lib. 12. de Civit. cap. 9. & lib. 11. cap. 9. & lib. 10. cap. 2. D. Nazianz. Orat. 2. de Theolog. fin. D. Cyrill. Hierosol. Cateches. 6. D. Damasc. lib. 1. cap. 1. D. Epiphani. heres. 70. apud P. Soar. P. Sal. & P. Gil. citat. cap. 4. Qui omnes communi sententia, aut visionem Dei intellectui creato per vires naturæ absolute negant; aut specialiter Angelis denegandum censent. Ultimò probanda erat conclusio ratione naturali, quia tamen id longiorem exigit discursum, per sequentes Sectiones Conclusionis veritas constabit.

SECTIO IV.

Vndenam proveniat impossibilitas naturalis intellectus creati ad videndum Deum intuitivè?

82. **P**RIMA Sententia asserit intellectum creatum non posse Deum naturaliter videre intuitivè, quia forma intelligibilis ex parte objecti, quæ ipse intellectus debet constitui in actu primo ad videndum, non est ei connaturalis, seu quia Essentiæ divinæ nulla datur representatio naturalis. Ita communiter Scholastici cum D. Thom. hic quæst. 12. art. 5. Cajet. ibid. Ferrar. cum eodem D. Thom. lib. 3. contr. gent. cap. 52. Capreol. in 4. dist. 49. quæst. 4. art. 1. Abul. in Matt. 5. & plures Patres passim. In idem ferè recidit P. Vass. 1. part. d. 43. cap. 4. & 5. quatenus reducit defectum naturalem intellectus creati ad videndum Deum in supernaturalitatem speciei impressæ intelligibilis, quam appellat lumen gloriæ. Hæc tamen sententia, licet in rigore sermonis aliquid verum asserat, ex eo tamen displicet, quia non explicat, vndenam proveniat quod forma illa intelligibilis ex parte objecti non fit intellectui creato connaturalis; hoc enim inquirimus.

83. Secunda sententia tenet, intellectum creatum non posse naturaliter Deum intuitivè videre ex eo, quod conjunctio essentiæ divinæ cum intellectu creato in ratione objecti intelligibilis ex sola libera Dei voluntate pendet, neque enim intellectus potest virtute suâ, neque alicujus agentis naturalis ope illam sibi facere objectivè præsentem; ex quo infert esse simpliciter supernaturalem. Ita Scot. in 1. dist. 3. q. 2. §. Tertiò dico. Quem sequuntur Tartaret. in 4. dist. 49. quæst. 17. Lybher. in 1. dist. 3. quæst. 3. ad finem. Non placet primò, quia ex eo, quod conjunctio Essentiæ divinæ cum intellectu creato fit libera, colligit esse supernaturalem, cum tamen solum inferri possit, non esse necessariam. Patet in creatione, & infusione animæ rationalis in corpus organizatum, quam nemo dicit supernaturalem ex eo, quod à Deo liberè fiat, sed solum non esse necessariam. Secundò, quia licet Scot. & ejusque Sectatoribus concedamus, conjunctionem illam Essentiæ divinæ cum intellectu creato esse supernaturalem, quod videtur significare ipse Scotus in 3.

dist. 14. quæst. 1. art. 2. & in 4. dist. 49. quæst. 11. litt. H. ut illum explicat Egitanienf. tom. 2. lib. 9. quæst. 4. §. 1. num. 11. & 12. non proinde satis assignant rationem, cur Visio beatifica sit supernaturalis, quod inquirimus.

Tertia sententia, quam tenet Durand. in 4. dist. 49. quæst. 2. docet idè intellectum creatum pro statu hujus vitæ non posse Deum intuitivè videre naturaliter, quia anima nostra nihil, nisi ex imaginatis, & sensatis intelligit, quod est ei impedimentum, ne videat in se Deum, qui remotissimus est à sensibus, tam externis, quàm internis. Cum tamen ex hac doctrinâ sic absolute traditâ colligi possit, quod Angeli, & anima separata possent Deum naturaliter videre; siquidem non percipiunt res ex imaginatis, & sensatis, neque intelligunt cum dependentiâ à sensibus, ut rectè contra ipsum arguunt Sor. in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 4. P. Valent. 1. part. quæst. 12. punct. 3. §. Porro Durandus. P. Vass. 1. part. d. 41. cap. 2. num. 9. & alii supra cit. num. 75. paulò inferius ipse Durandus num. 24. assignat aliud impedimentum, quod non solum militat in anima rationali corpori conjunctâ, sed etiam separatâ, & in Angelis, quale est, quod intellectus creatus secundum naturalem rerum dispositionem non cognoscit Deum, nisi ex creaturis, quæ cognitio satis non est, ut Deus videatur in se: unde infertur, inquit, hoc, quod est Deum se unire intellectui creato in ratione formæ intelligibilis, in ordine ad visionem sui claram, & intuitivam, prætergresso illo rerum ordine, esse donum indebitum naturæ, atque adeò quid supernaturale. Quidquid tamen sit de hac sententia:

84. Non placet primò, quia licet verissimum sit intellectum creatum secundum vires naturæ spectatum Deum cognoscere solum ex creaturis, illud tamen impedimentum, si solum oriatur ex naturali rerum ordine, & non ex aliquo defectu in ipso intellectu, ut Durandus existimat, non satis explicat naturalem insufficientiam intellectus ad videndum Deum, ut de se constat. Secundò, quia ex hac doctrinâ sequeretur, si Deus velit se gratuito unire intellectui creato abique dono aliquo, aut supernaturali elevatione ex parte potentiæ, posse hanc elicere visionem Dei, quod tamen cum veritate, & fortasse cum fide stare non potest, ut ex infra dicendis constabit.

86. Quarta sententia est aliquorum Nominalium asserentium, idè intellectum creatum non posse Deum naturaliter videre intuitivè, quia Visio beata fit à solo Deo per creationem, ex quo inferunt esse supernaturalem. Non placet, tum quia Visio beata non fit à solo Deo, sed etiam à lumine gloriæ simul cum intellectu creato: tum quia non fit per creationem, sed per eductionem è potentiâ obedientiali, vel naturali inchoatâ subjecti, ut infra dicetur: tum etiam, quia dato, quod ita fieret, non idè foret statum supernaturalis, ut patet in anima rationali, & scientia infusa Angelorum, quæ ab aliquibus concreari dicitur, cum tamen neutra sit supernaturalis.

87. Quinta sententia est aliorum, quos cum Nominalibus refert nominibus tacitis P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 9. num. 3. quatenus asserunt, intellectum creatum, imò & creabilem, idè non posse Deum sic naturaliter videre, quia jam subjectum illud, in quo daretur, foret naturâ suâ impeccabile, quod tamen est contra commune Theologorum, & Sanctorum Patrum, ut ex infra dicendis constabit. Hæc sententiâ licet probabilis sit.